

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาสถานการณ์การดูแลผู้ป่วยจากอุบัติเหตุจราจรในชุมชน ตำบลศรีเมืองชุม จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยจากอุบัติเหตุจราจรในชุมชน ตำบลศรีเมืองชุม จังหวัดเชียงราย โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 2 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้บริการและกลุ่มผู้ป่วย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ บุคลากรด้านสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุมจำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและนักวิชาการสาธารณสุข และบุคลากรทีมสุขภาพด้านการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ของโรงพยาบาลชุมชนอำเภอแม่สาย ประกอบด้วยแพทย์ 1 คน พยาบาลหัวหน้าทีมอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินจำนวน 9 คน เจ้าหน้าที่เวชกิจฉุกเฉินจำนวน 2 คน รวมทั้งรวม 14 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยจากอุบัติเหตุจราจรอย่างน้อย 1 ปี ปัจจุบันปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุมและโรงพยาบาลชุมชนอำเภอแม่สาย มีความเต็มใจให้ความร่วมมือในการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการ ประกอบด้วย ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร กลุ่มอาการเล็กน้อย จำนวน 6 คน กลุ่มรอได้ จำนวน 7 คน และกลุ่มเร่งด่วน จำนวน 6 คน รวมทั้งรวม 19 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยเลือกตัวแทนที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 เป็นผู้บาดเจ็บที่เคยได้รับการดูแลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุมโดยบางรายได้รับการส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชนอำเภอแม่สาย

2.2 มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป

2.3 มีการรับรู้ดี อ่านและเขียนภาษาไทยได้

2.4 ยินยอมและให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับบุคลากรทีมสุขภาพ เกี่ยวกับข้อมูลด้านโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์ ในการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร

2. แนวทางสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) สำหรับผู้ป่วย ดังนี้ 1) ข้อมูลด้านโครงสร้างได้แก่ เครื่องมือ สถานที่ บุคลากรและลักษณะองค์กร 2) กระบวนการได้แก่ การได้รับการดูแล การปฏิบัติตามขั้นตอนการส่งต่อ การได้รับความรู้และคำแนะนำ การติดตามหลังการดูแล และ 3) ผลลัพธ์ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาวะทางสุขภาพหลังได้รับการดูแลและความพึงพอใจในการรับบริการ

3. แบบบันทึกทางการแพทย์ การดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุมซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป รายละเอียดของการเกิดอุบัติเหตุ ปัญหาความต้องการและกิจกรรมพยาบาลที่ผู้ป่วยเจ็บควรจะได้รับ ข้อมูลจากการตรวจร่างกาย การให้ข้อมูลและคำแนะนำแก่ผู้ป่วยเจ็บและผลการติดตามเยี่ยมบ้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

ผู้ศึกษานำแนวคำถามการสัมภาษณ์ แนวทางสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกทางการแพทย์พยาบาล การดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลชุมชน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ประสบอุบัติเหตุ 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบการแพทย์ฉุกเฉิน 1 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากนั้นนำไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ศึกษา โดยนำเครื่องมือไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และสนทนากลุ่มผู้รับบริการที่เคยได้รับอุบัติเหตุจราจรจำนวน 6 คน แล้วมีการนำเสนอผลให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เสนอโครงการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอพิจารณาการรับรองด้านจริยธรรมต่อ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับการ รับรองแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือขออนุญาตสาธารณสุขอำเภอแม่สาย จากนั้นผู้ศึกษาจะเข้าพบ ผู้เข้าร่วมการศึกษาเพื่อแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการค้นคว้าครั้งนี้ อธิบายให้ ทราบถึงขั้นตอนการค้นคว้า และระยะเวลาในการค้นคว้าให้ผู้เข้าร่วมศึกษาทราบทุกราย พร้อมขอ ความร่วมมือในการเข้าร่วมการศึกษา โดยผู้เข้าร่วมการศึกษาทุกคนจะได้รับการลงนามยินยอม เข้าร่วมการค้นคว้าอิสระ และชี้แจงให้ทราบว่าสามารถปฏิเสธเข้าร่วมการค้นคว้าอิสระ และสามารถ ถอนตัวจากการค้นคว้าอิสระได้โดยไม่มีผลกระทบใดๆ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการค้นคว้า แบบอิสระครั้งนี้จะถูกเก็บเป็นความลับ จะไม่เปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เข้าร่วมศึกษา ซึ่งผู้ศึกษา จะนำเสนอผลการค้นคว้าอิสระในภาพรวมและจะนำมาใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ศึกษานำหนังสือจากคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เสนอต่อ สาธารณสุขอำเภอแม่สายและผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแม่สาย แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรทีมสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลศรีเมืองชุม จำนวน 2 คน บุคลากรทีมสุขภาพด้านอุบัติเหตุฉุกเฉิน ของโรงพยาบาลชุมชน อำเภอแม่สาย จำนวน 12 คน และตัวแทนผู้บาดเจ็บกลุ่มอาการเล็กน้อย กลุ่มรอได้และกลุ่มเร่งด่วน จำนวน 19 คน เพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง อธิบายการตอบแบบ สัมภาษณ์ และการร่วมสนทนากลุ่มพร้อมทั้งนัดหมาย วันเวลาและสถานที่ ที่จะสัมภาษณ์
4. ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์รายบุคคลในกลุ่มบุคลากรทีมสุขภาพโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลศรีเมืองชุมและโรงพยาบาลชุมชนอำเภอแม่สาย จำนวน 14 คน โดยดำเนินการตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ผู้ศึกษาคำเนินสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเทปและจดบันทึก จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ด้วยแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับโครงสร้าง ด้านเครื่องมือ บุคคลและองค์กร กระบวนการและผลลัพธ์ในการดูแลผู้ป่วยเจ็บ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลได้อย่างอิสระตามความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ และการรับรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง กระบวนการและผลลัพธ์

4.2 ผู้ศึกษากล่าวทบทวนข้อมูลหรือประเด็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวขอบคุณผู้ถูกสัมภาษณ์ เมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 45 นาที

5. ผู้ศึกษาทำการสนทนากลุ่ม ในกลุ่มผู้ป่วยเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร กลุ่มอาการเล็กน้อย จำนวน 6 คน กลุ่มรอได้ จำนวน 7 คน และกลุ่มเร่งด่วน จำนวน 6 คน จำนวน 3 ครั้ง ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุม โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 ผู้ศึกษาคำเนินสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ด้วยตนเอง โดยแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ การสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกเทปและจดบันทึกโดยผู้จดบันทึก (Notetaker) ซึ่งเป็นนักวิชาการสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุม โดยผู้ศึกษาได้อธิบายให้ผู้จดบันทึกทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มและการจดบันทึกการสนทนา จากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่ม ด้วยแนวคำถามด้านโครงสร้าง กระบวนการและผลลัพธ์จากการดูแลผู้ป่วยเจ็บ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลได้อย่างอิสระตามความคิดเห็น และประสบการณ์ เกี่ยวกับโครงสร้าง กระบวนการ และผลลัพธ์จากการได้รับการดูแลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุมและโรงพยาบาลชุมชนอำเภอแม่สาย

5.2 ผู้ศึกษากล่าวทบทวนข้อมูลหรือประเด็นสำคัญ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้ร่วมสนทนากลุ่ม กล่าวขอบคุณผู้ร่วมสนทนากลุ่ม เมื่อสิ้นสุดการสนทนากลุ่ม โดยใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 1 ชั่วโมง

6. ผู้ศึกษาทำการบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกทางการพยาบาล การดูแลผู้ป่วยเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ได้นำมาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา
3. ข้อมูลจากแบบบันทึกทางการพยาบาลการดูแลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีเมืองชุม นำมาจัดหมวดหมู่เนื้อหา